

Ekonomické výhody řešení nerovností ve zdraví

Marie Nejedlá

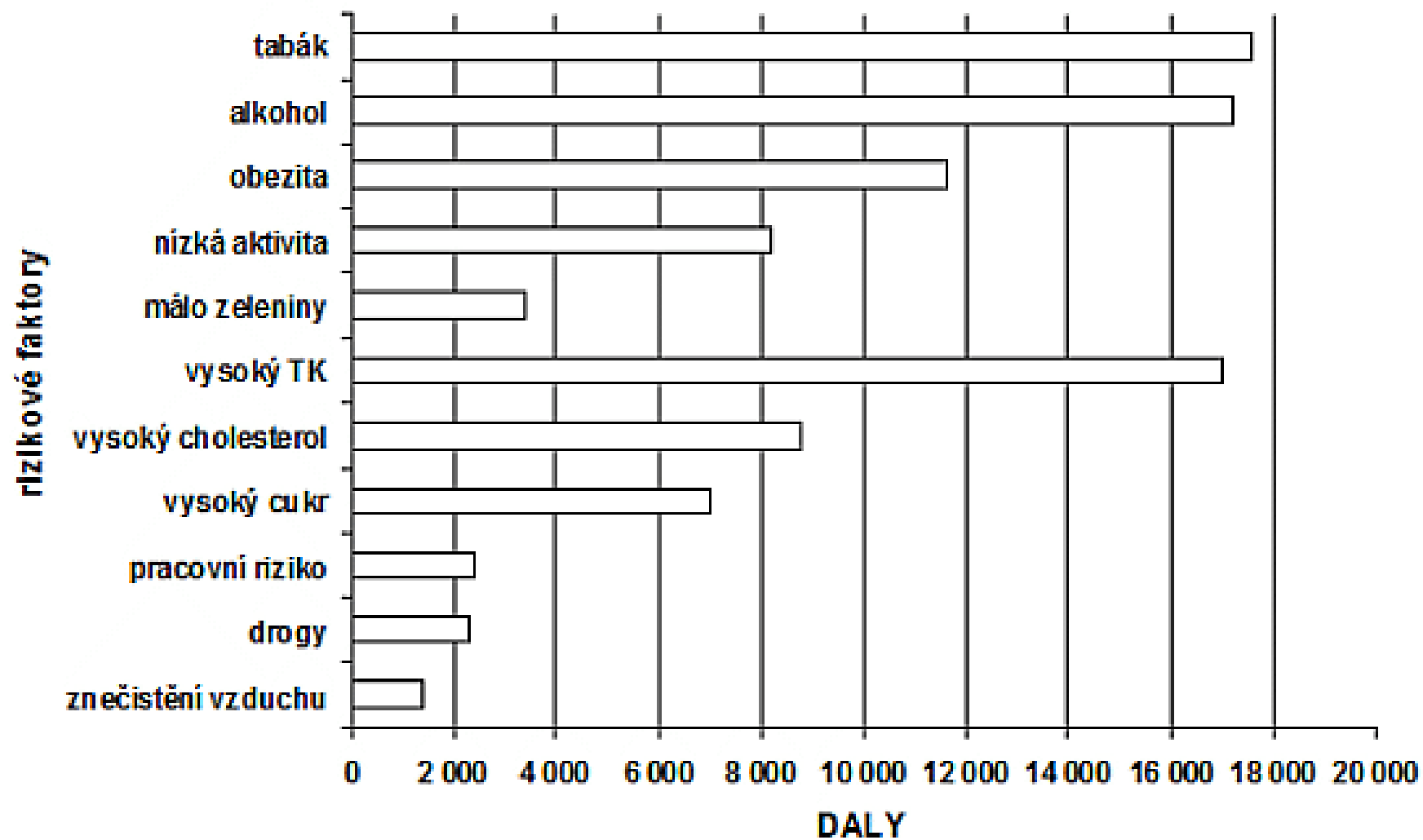
Centrum podpory veřejného zdraví

Státní zdravotní ústav

Co určuje naše zdraví ?

Počet ztracených let života v EU

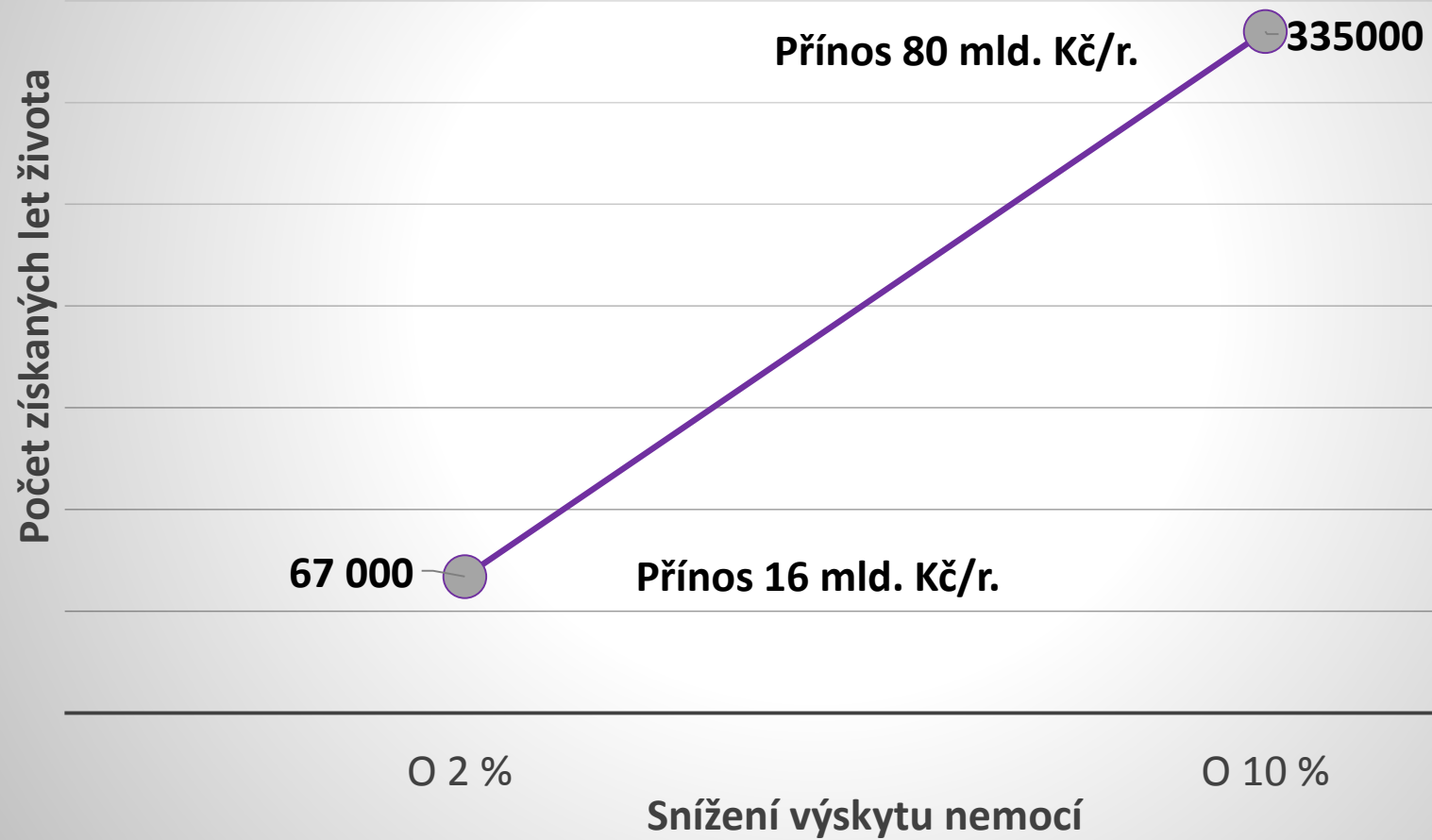
ČR celková životní kapacita 10,2 mil let života

ČR roky života ztracené v nemoci nebo předčasným úmrtím (DALYs Disability Life Years)

- v České republice 1,2 milionu DALYs (údaj pro rok 2004).
- Jinými slovy, z celkové životní kapacity obyvatelstva ČR uberou nemoci a neschopnosti ročně 1,2 mil. roků.

Počet let života získaných ročně odvrácením preventabilních nemocí o 2 – 10 %

Náklady na nemoci

Přímé náklady

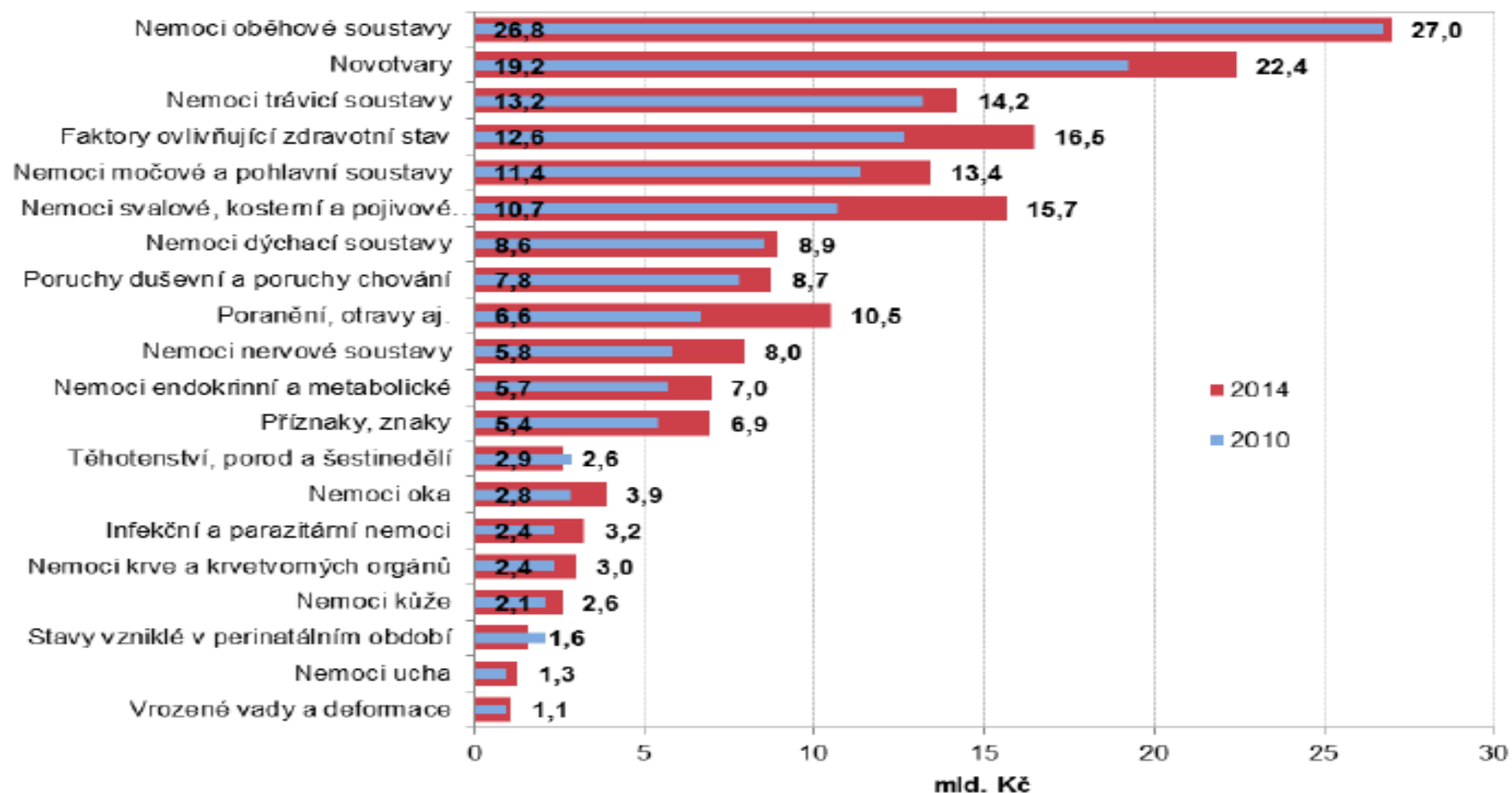
- Náklady na zdravotní péči:
Léčení a prevence nemocí
(rozpočet na zdravotnictví.)
- Okolo 270 mld. Kč ročně.
- Známá a dobře definovaná částka.

Nepřímé náklady

- Nezdravotnické ekonomické důsledky nemocí (ztráty produktivity, výdělků, dávky aj.)
- 675 – 700 mld. Kč ročně
- Kvalifikovaný odhad podle zahraničních zdrojů.

Celkové náklady na nemoci v ČR 945 – 970 mld. Kč/r.

Vývoj výdajů zdravotních pojišťoven na zdravotní péči v ČR podle diagnóz, 2010 a 2014 (mld. Kč)

Pozn. V grafu jsou uvedeny zkrácené názvy kapitol MKN-10. Kompletní přehled je uveden v tabulkové příloze.

Zdroj: ČSÚ 2016, Zdravotnické účty ČR 2010 - 2014

Nepřímé náklady na nemoci zahrnují

- 1. **Ztráty produktivity způsobené absencemi v práci.** Patří sem ztráty na produktivitě v důsledku PN a sick-days, v důsledku návštěv u lékaře a absencí způsobených invaliditou. 111 mld. Kč – 2,65 % HDP (OSHA).
- 2. **Ztráty produktivity způsobené prezentismem.** Jde o situace, kdy pracovník je přítomen v práci, kterou ale nevykonává, nebo vykonává nedostatečně kvůli zamíčenému špatnému zdraví. Např. chronické choroby pohybového aparátu mohou znamenat ztrátu produktivity až 50 %. V USA je zjištěno, že ztráty produktivity z prezentismu jsou vyšší než z absentismu. 200 mld. Kč ?
- 3. **Náklady spojené s invaliditou** a předčasným odchodem do důchodu. 45 mld. Kč.
- 4. **Pracovní kompenzace** (dávky v nemoci). 22 mld. Kč.
- 5. **Náklady spojené se změnou zaměstnání** kvůli nemoci (např. náklady na rekvalifikace).
- 6. **Náklady na domácí ošetřovatelskou péči.**
- 7. **Ztráty zdravých let života** v důsledku nemocí a předčasných úmrtí (před 70. rokem věku). V ČR činí ztráta 3,5 mil. let za rok (2012) - 735 mld. Kč.

Životní styl a vzdělání

Lidé se základním vzděláním

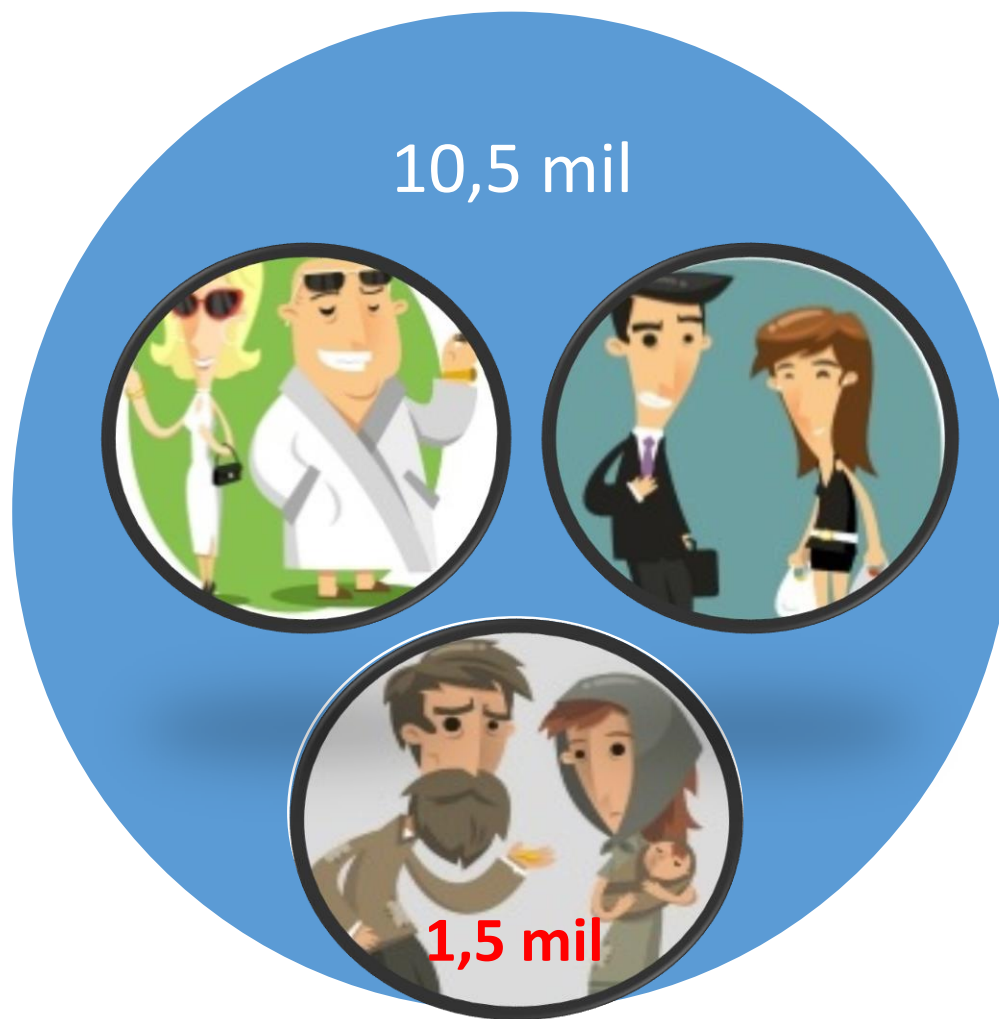
- Vyšší % kuřáků (65%)
- Vyšší výskyt obezity
- Menší fyzická aktivita
- Vyšší úrazovost dětí
- Nízká zdravotní gramotnost

- Vyšší onemocnění srdce a cév
- Vyšší onemocnění diabetem
- Vyšší onemocnění karcinomu žaludku

Lidé bez maturity

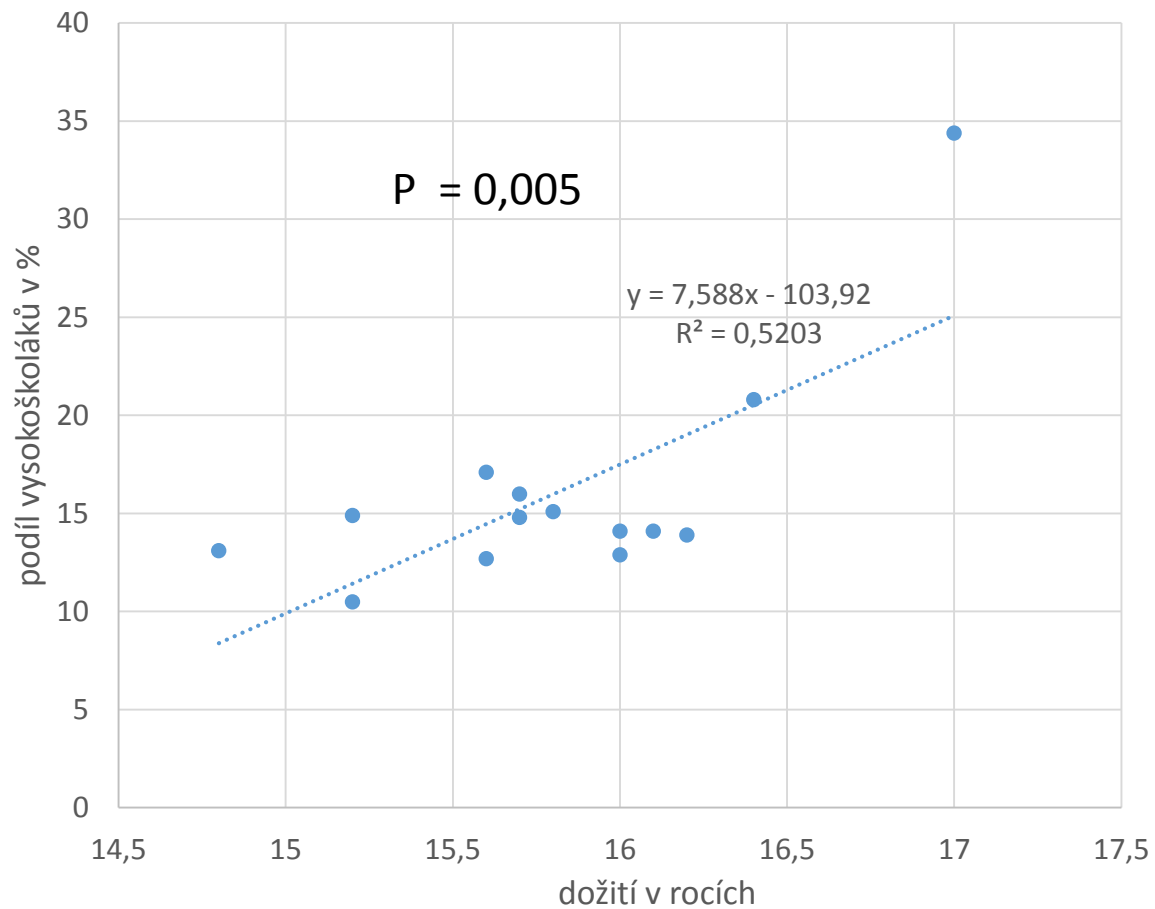
- 1,4 x častěji dlouhodobá nemoc
- 1,5x častěji omezení běžných aktivit ze zdravotních důvodů
- Méně často navštěvují zubaře
- Méně často prev. prohlídky
- Méně často jsou očkováni proti chřipce

Osoby ohrožené chudobou a/nebo sociálním vyloučením v ČR 14,6%, tj. cca 1,5 miliónu lidí, z toho 100 000 dětí do šesti let a 180 000 lidí nad 65 let.

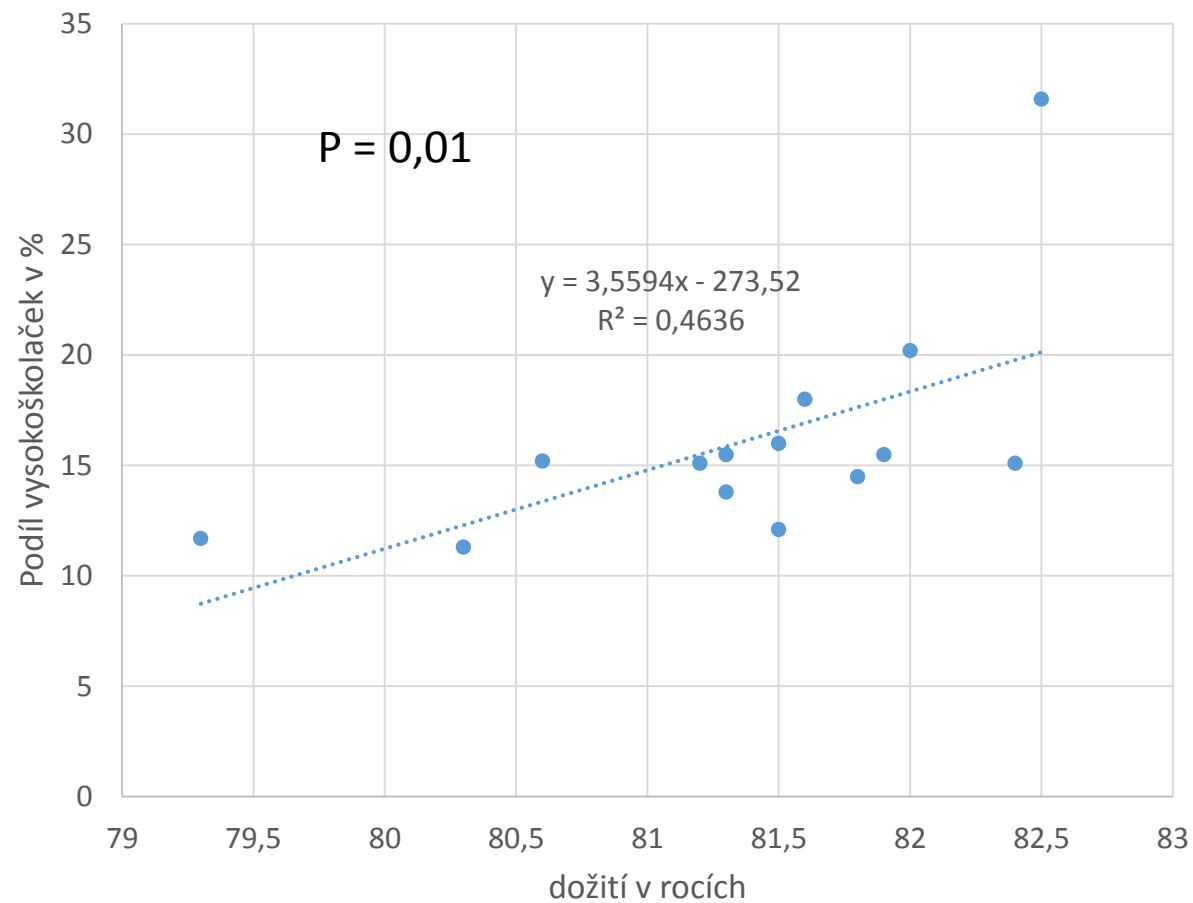

Korelace mezi podílem vysokoškolsky vzdělaných a SDŽ 65

MUŽI, rok 2014

ŽENY rok 2014

Nerovnosti ve zdraví

ZŠ – VŠ
Vzdělání

SDŽ Muži ZŠ a VŠ rozdíl 12 let
SDŽ Ženy ZŠ a VŠ rozdíl 4 roky

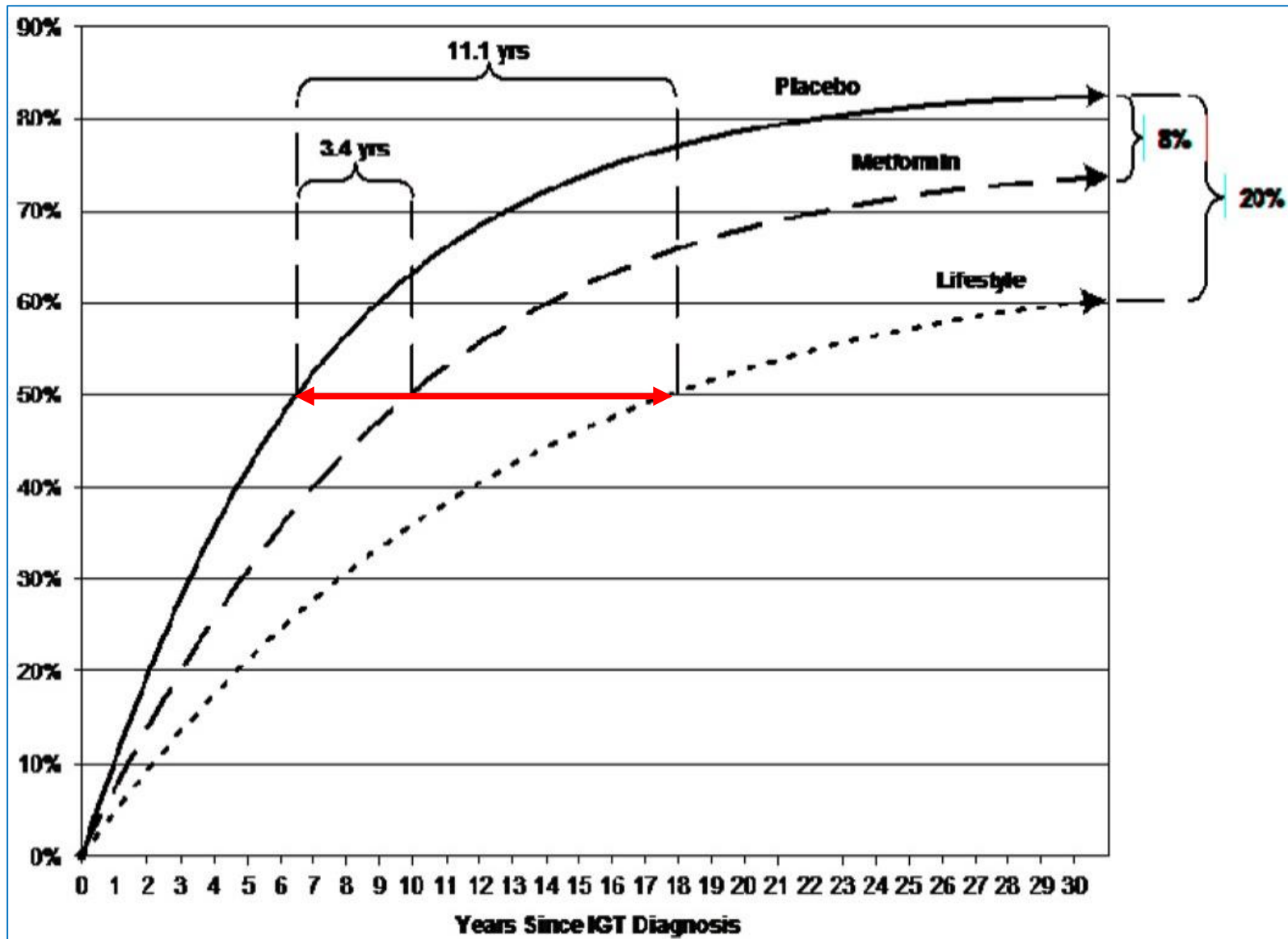
Příjem

Sociální postavení
Životní styl
Zdraví

Řešení nerovností ve zdraví

- Vzdělávání a zvyšování zdravotní gramotnosti v primární prevenci
 - Formální
 - Neformální celoživotní
- Investice do primární prevence

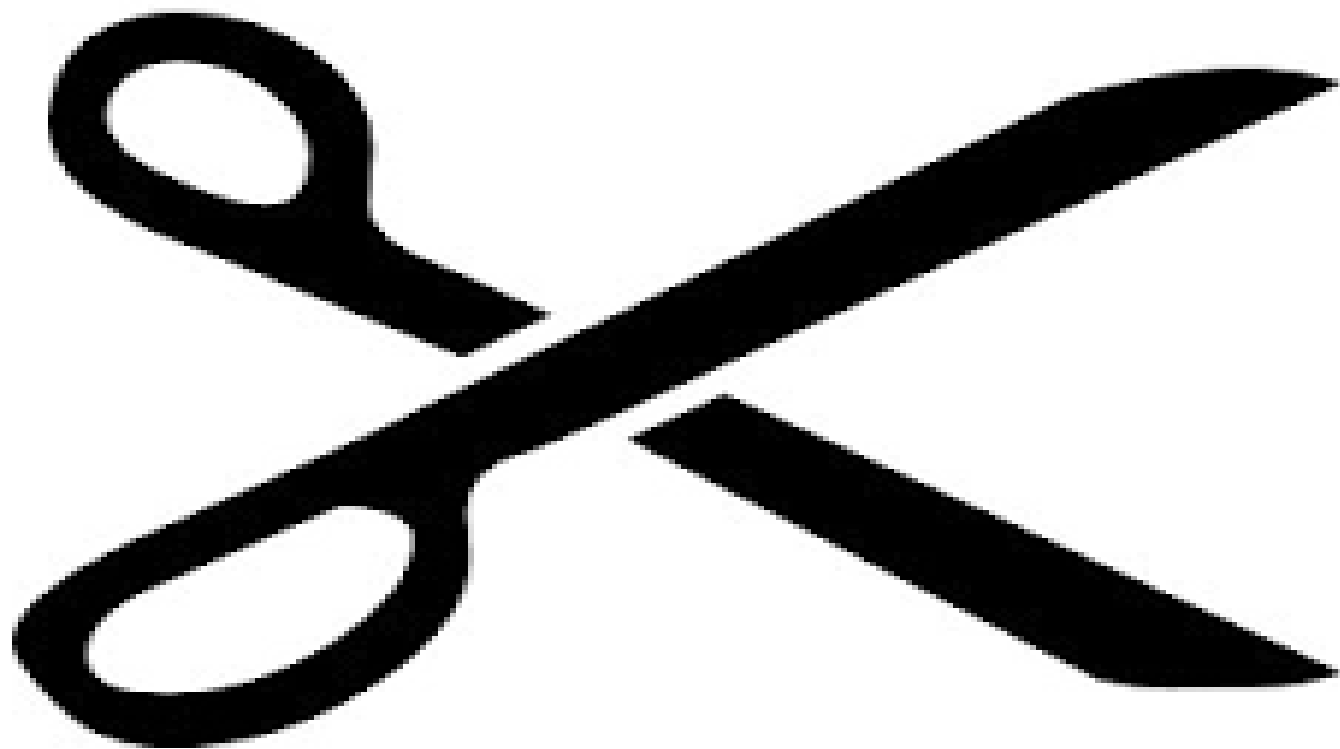

Posun vzniku nemoci díky prevenci.

Porovnání forem prevence diabetu.

Rok první diagnózy IGT.

Herman W H: *The economics of Diabetes Prevention*. Med Clin North AM 2011 Marc 92(2):373 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3061284/>

Nezdravý životní styl → nemoc
Zdravotní ztráty

- ↑ Náklady na léčbu
- PN, ID,
- ↓ produktivita práce

Zdravý životní styl → zdraví

- ↓ Náklady na léčbu
- ↑ produktivita práce

Nákladová efektivita preventivních programů.
Trvání 10 roků. Cíl: snížení výskytu nemocí o 2%.

Infarkt myokardu

- Snížení nákladů o 1,46 mld. Kč
- Investice do prevence 244 mil. Kč
- Nákladová efekt. 6 : 1

Diabetes

- Snížení nákladů o 15,4 mld. Kč
- Investice do prevence 1,54 mld. Kč
- Nákladová efekt. 10 : 1

Obezita

- Snížení nákladů o 27 mld. Kč
- Investice do prevence 2 mld. Kč
- Nákladová efekt. 13 : 1

Děkuji za pozornost

marie.nejedla@szu.cz